

ספרי' – אוצר החסידים – ליונאוויטש

מאמר
ויקרא אל משה – ה'תשל"ו

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לש"פ ויקרא, ט' אדר שני, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)
שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הלולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

פתח דבר

לקראת ש"פ ויקרא, פ' זכור, ט' אדר-שני הבעל"ט — הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה ויקרא אל משה גו' שנאמר בהתוועדות יום ג' פ' ויקרא, ז' אדר-שני ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ג' אדר שני, ה'תשע"ו (ופרצת),

שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

ויקרא אל משה, ולא נזכר מי הי' הקורא; אני הוא הקורא אני הוא המדבר – אני ראשון ואני אחרון, כתר ומלכות. והקשר עם אל"ף זעירא – אתון זעירין במלכות (ס"א"ג).

ויקרא – לשון חיבה (נוסף על החיבה שבלימוד עצמו, שמודגשת בענין ההפסקות כדי ליתן ריוח להתבונן בין פרשה לפרשה, שזהו מצד חיבת הרב לתלמיד שיקבל הלימוד בקליטה טובה) – תענוג, פנימיות הכתר. ואעפ"כ ה"ז באל"ף זעירא דוקא – ע"ד נתינת התורה על הר סיני דוקא, דמכיך מכל טוריא, וע"י משה שהי' עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ודוקא עי"ז הגיע למעלה יותר מהאל"ף רבתי דאדם שבדברי הימים. וכמעלת בת ציון (בת דוקא) אפילו לגבי אחותי ואמי (ס"ד"ו).

וההוראה – שלימוד התורה צ"ל בביטול דוקא, ועי"ז שנפשי כעפר לכל תהי' אזי פתח לבי בתורתך, שניתוסף גם בהבנה והשגה באופן שלמעלה ממדידה והגבלה (ס"ז).

בס"ד. יום ג' פ' ויקרא, ז' אדר-שני, ה'תשל"ו

(הנחה בלתי מוגה)

ויקרא אל משה גו'¹, וידוע דיוק רבותינו נשיאינו (החל מלקוטי תורה)², מדוע נאמר ויקרא אל משה, ולא נזכר כלל בפסוק מי הי' הקורא. וממשיך בכתוב וידבר גו', ואיתא על זה במדרש³, אמר הקב"ה אני הוא הקורא אני הוא המדבר. ומבואר בהדרושים דיוק הלשון שבכל אחד משניהם נאמר אני בפ"ע (אני הוא הקורא אני הוא המדבר), ולא נאמר אני הוא הקורא והמדבר, כיון שתחלה ישנו הענין דאני הוא הקורא, ולאח"ז ישנו ענין נעלה יותר, אני הוא המדבר⁴, או כפי' הב'⁵, שאני הוא המדבר הוא למטה מאני הוא הקורא.

ב) והענין בזה, דהנה, כללות הענין דאני (שהוא גם אותיות אין⁶) יש בו ב' בחי', כמ"ש⁷ אני ראשון ואני אחרון, אני ראשון הוא בחי' הכתר, ואני אחרון, סופא דכל דרגין, הוא בחי' המלכות (או כהפי' שאני ראשון ואני אחרון קאי על ז"א ומלכות⁸), כמבואר בפרטיות בדרושי רבותינו נשיאינו על הכתוב⁹. ואע"פ שהפירוש הפשוט במ"ש אני ראשון ואני אחרון הוא שהיינו הך, שהרי כתר עליון איהו כתר מלכות¹⁰, מ"מ, מחלקים ביניהם שא' הוא הקורא וא' הוא המדבר¹¹. ועפ"ז מבואר

(1) ריש פרשתנו.

(2) פרשתנו א, א ואילך. וראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי פרשתנו ע' א ואילך. אוה"ת שם ע' ריח ואילך. רד"ה ויקרא תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תתקי). רד"ה הנ"ל תשמ"ג, תשמ"ז. ועוד.

(3) ויק"ר פ"א, ט.

(4) ראה לקו"ת שם א, ד. אוה"ת שם ע' ריח ואילך. שם ע' רלג ואילך.

(5) ראה סד"ה ויקרא תרע"ה (המשך תער"ב שם ס"ע תתקיה ואילך). ד"ה ויקרא תשמ"ג, תשמ"ז. וראה לקו"ש ח"ז ע' 18. ד"ה ויקרא תשל"ב פ"ט (תו"מ סה"מ מלוקט ח"ג ס"ע קכ ואילך) ובהערה 63. ד"ה באתי לגני תשי"ב פ"ה (תו"מ סה"מ באתי לגני ח"א ע' מט). וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי

שם ע' טז ואילך.

(6) ראה עין חיים שער ו (שער עקודים) פ"ג. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א.

(7) ישעי' מד, ו.

(8) ראה גם אוה"ת נ"ך ח"א ע' רמג.

(9) לקו"ת ואוה"ת שבהערה 4. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"ב ע' תרסח. ד"ה ויקרא תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' רלא ואילך).

(10) תקו"ת בהקדמה (יז, א).

(11) לכאורה הכוונה שתלוי בב' הפירושים הנ"ל: להפי' שאני הוא המדבר הוא למעלה מאני הוא הקורא — אני הוא הקורא הו"ע אני אחרון, ואני הוא המדבר הו"ע אני ראשון; ולהפי' שאני הוא המדבר הוא למטה מאני הוא הקורא — אני הוא הקורא הו"ע אני ראשון, ואני הוא המדבר הו"ע אני אחרון (החור"2).

למה לא נאמר מי הי' הקורא, שזהו מצד ב' הקצוות, היינו, מצד אני ראשון¹², בחי' הכתר, שהוא למעלה מכל סדר ההשתלשלות, ולמעלה מכל ענין של גילוי שיוכלו לומר מי הוא הקורא, וכן הוא גם מצד אני אחרון¹², שהוא בהעלם בעולמות כו'.

ג) וענין זה קשור גם עם מ"ש ויקרא באל"ף זעירא¹³, שזהו הקצה השני מאל"ף רבתי דתיבת אדם שבדברי הימים¹⁴. דהנה, אותיות התורה בכללותם (ברוב התורה ככולה) הם אתוןן בינונין, ויש גם אתוןן רברבן (כמו אל"ף רבתי דאדם שבדברי הימים), וכן יש אתוןן זעירין (כמו האל"ף זעירא דויקרא אל משה). ומבואר בכ"מ¹⁵ שאתוןן רברבן הם בבינה, אתוןן בינונין בז"א, ואתוןן זעירין במלכות. וזהו שבאדה"ר כתיב אדם באל"ף רבתי (אתוןן רברבן שהם בבינה), כיון שאדה"ר הי' תחילת כל ההשתלשלות, שזהו בדוגמת ספירת הבינה שהיא למעלה מסדר ההשתלשלות, אבל היא גם התחלת סדר ההשתלשלות, עד שהיא בבחי' אם הבנים¹⁶. ואילו במשה נאמר ויקרא באל"ף זעירא (אתוןן זעירין שהם במלכות), כמבואר בלקו"ת שהענין דויקרא (אני הוא הקורא) קשור עם בחי' המלכות, שזהו גם ענינו של משה ששכינה מדברת מתוך גרונו¹⁷, שכינה דייקא, בחי' המלכות.

ד) אך עדיין דרוש ביאור והסבר בענין זה. דהנה ידוע פי' רז"ל בתו"כ שהובא באריכות בפירוש רש"י על התורה, שהענין דויקרא אל משה מורה על חביבות יתירה, והיינו, שבהקדמה לדיבור ה' אליו מאוהל מועד, מבין שני הכרובים¹⁸, ששם באה התורה בהתלבשות באופן שהי' הקול יוצא ונשמע אל משה, קדמה קריאה, לשון חיבה. וענין זה הוא בהוספה על החיבה יתירה שהיתה בהלימוד עצמו, שהיו בו הפסקות כדי ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה (כמבואר בתו"כ¹⁹), שעיי"ז יבוא הלימוד בקליטה טובה בהבנה והשגה ככל הדרוש, שזה מורה

סעיף נב. אוה"ת נח נה, ב. ובכ"מ.
 16) תהלים קיג, ט. זחר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פודס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם הבנים.
 17) ראה זח"ג רלב, א. ז, א. רסה, סע"א. שמור"ר פ"ג, טו. ויק"ר פ"ב, ג. ועוד.
 18) נשא ז, פט — הובא בפרש"י ריש פרשתנו.
 19) ריש פרשתנו. הובא בפרש"י שם.

12) בהתאם לכ' הפירושים באני הוא הקורא — אם קאי על אני ראשון או על אני אחרון, כבהערה הקודמת (המו"ל).
 13) ראה לקו"ת ריש פרשתנו. שם, ד.
 אוה"ת שם ע' ריח ואילך. שם ח"ג ע' תשכד ואילך.
 14) בתחילתו.
 15) ראה רמ"ז, מקדש מלך וניצוצי אורות לזהר ריש פרשתנו (ב, א). מאורי אור אות א

שהלימוד הי' באופן של חיבה יתירה, כפי שרואים בפועל אצל רב ותלמיד כמו שהוא באדם התחתון, שלא זו בלבד שהרב מצמצם את עצמו כדי להתחיל את ההשפעה, אלא אפילו בשעת ההשפעה ה"ה מודד את ההשפעה בכל רגע ורגע, לידע מתי צריך להפסיק ומתי יכול להמשיך להשפיע כו'. ונוסף על החיבה באופן הלימוד עצמו, קדמה גם קריאה שהיא לשון חיבה. והרי הענין דחיבה יתירה הוא למעלה יותר מכל הכחות, לא רק למעלה מכחות פנימיים, אלא גם למעלה מכחות מקיפים, ועד כפי שהענין הוא בספירות — פנימיות הכתר, שהרי חיצוניות הכתר הו"ע הרצון, משא"כ פנימיות הכתר הו"ע התענוג²⁰, שזהו ענין החיבה. ועפ"ז אינו מובן, איך יתכן שדוקא כאשר רוצים להדגיש גודל חביבותו של משה, הנה לא זו בלבד שלא נכתבה אל"ף רבתי, אלא לא נכתבה אפילו אל"ף כמו כל אותיות התורה (אתוון בינוני), כי אם אל"ף זעירא דוקא.

ה) **וי"ל** הביאור בזה, בהקדם מה שאמרו רז"ל²¹ שהסיבה לכך שהתורה ניתנה על הר סיני דוקא היא להיותו מכיך מכל טוריא, היינו מצד ענין העניויות. וזהו גם הטעם שהתורה ניתנה ע"י משה רבינו, להיותו עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה²². וידוע הביאור בזה במאמר רבינו הזקן ד"ה ויספו ענוים בהוי' שמחה²³, דלכאורה, הרי משה רבינו ענינו אמת, כמארז"ל שמדת אמת ראה²⁴, ומשה אמת ותורתו אמת²⁵, וא"כ, בודאי ידע משה רבינו מעלתו שקיבל תורה מסיני²⁶, ובאופן שמסר נפשו עלי' שלכן נקראת על שמו, כמ"ש²⁷ זכרו תורת משה עבדי²⁸, וידע שהי' ראש לכל הנביאים²⁹, ואופן נבואתו הי' שלא בערך כו', והיינו, שאין זה רק אופן נעלה יותר בדרגת שאר הנביאים, אלא שלא בערך, ועד שמשה נתנבא בזה, ובאספקלריא המאירה (ככל פרטי הדרגות שבזה שנימנו במדרשים³⁰), וכפי שמבאר הרמב"ם בפס"ד להלכה בספרו יד החזקה משנה תורה³¹ המעלות דנבואת משה לגבי שאר הנביאים (נוסף

20) ראה סהמ"צ להצ"צ לח, ב ואילך. ובכ"מ.
 21) ראה תיב"ע ספר שופטים ה, ה.
 תיב"ע ומדרש תהלים (באָבער) סח, יז. וראה לקו"ת במדבר טו, סע"ב ואילך.
 22) בהעלותך יב, ג.
 23) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' 298.
 24) וראה סה"מ תרצ"ז ע' 298.
 25) סנהדרין קיא, א. וראה תנחומא שמות כח. שמו"ר פ"ה, י.
 26) ב"ב עד, א. סנהדרין קי, סע"א. תנחומא קרח יא.
 27) אבות רפ"א.
 28) מלאכי ג, כב.
 29) מכילתא בשלח טו, א. שמו"ר פ"ל, ד. ועוד.
 30) פתיחתא דאסת"ר י.
 31) ראה ספרי ופרש"י ר"פ מטות. ויק"ר פ"א, טו.
 32) ה' יסוה"ת פ"ז ה"ו.

על אריכות הדברים בזה במורה נבוכים³²), שמזה מובן שהיא בדרגה שלמעלה שלא בערך לגבי שאר הנביאים. ועוד זאת, שהחילוק הוא לא רק בנוגע לעצם ענין הנבואה כפי שנתקבלה בנשמתו, אלא א' מהחילוקים והמעלות דנבואת משה היא גם בנוגע לגופו, שהי' עומד על עמדו כו'³¹, והיינו, שעם היותו גוף בעולם למטה, שחיבור הנשמה בו יכול להיות רק ע"י אכילה ושתי' [דאף שזוהי אכילה ושתי' של משה רבינו, הרי זה בכל זאת אכילה ושתי'], הי' עומד על עמדו בעת התגלות עצם ותוקף הנבואה כפי שהי' אצל משה רבינו. ועד"ז בנוגע לשאר המעלות של משה רבינו, שהם באופן שבאין ערוך כו', ועד להפס"ד בשו"ע יו"ד³³ בנוגע לעונש למי שמשוה עצמו למשה רבינו, כיון שלא שייך כלל מציאות של השתוות למשה רבינו. וא"כ, איך יתכן שבידעו כל מעלותיו כו', הנה ביחד עם זה הי' עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. ומבאר במאמר, שכודאי ידע משה רבינו אמיתית מדרגתו וכל הענינים שפעל כו', אלא שלהיותו עבד נאמן³⁴ ראה בענינים אלו שזהו מה שניתן לו מלמעלה, ואי אפשר לידע מה הי' המצב אילו היו נותנים ענינים אלו למישהו אחר, ומצד העניות שלו הונח אצלו שגם מישהו אחר הי' יכול להגיע לכל דרגות אלו, ואולי עוד למעלה מזה (כמבואר שם בארוכה).

וזהו גם הביאור בענין אל"ף זעירא דויקרא אל משה. דהנה, ידוע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו³⁵, שהצמח צדק שאל את רבינו הזקן (בשעה שהכניסוהו לחדר, שאז מתחילים ללמוד עם התינוקות ספר ויקרא³⁶) למה נאמר ויקרא באל"ף זעירא, וענה לו רבינו הזקן בהקדמת הענין דאל"ף רבתי שנאמר באדה"ר, לפי שידע מעלת עצמו, אבל מצד זה היתה אפשריות שיהיו אח"כ ענינים בלתי רצויים כו', משא"כ אצל משה רבינו, הנה ע"י העבודה דהכרת שפלות עצמו הגיע לדרגא הכי נעלית של ענוה, ולכן נאמר בו ויקרא באל"ף זעירא. ומסיפור וביאור זה מובן שהאל"ף זעירא דמשה רבינו היא למעלה גם מהאל"ף רבתי דאדה"ר. ועפ"ז יובן גם למה הוצרך רבינו הזקן לספר אז ענין בלתי רצוי בנוגע לאדה"ר, ובפרט שע"פ סדר הלימוד עם התינוקות שמתחיל מספר

הובא ונתבאר בלקו"ש חי"ז בתחלתו.
36) ראה תנחומא צו יד. ויק"ר פ"ז, ג בסופו. וראה כלי יקר ריש פרשתנו. ספר חסידים סימן תתשמ. כלבו סימן עד. ש"ך יו"ד סרמ"ה סק"ח.

32) ח"ב פל"ה.
33) סרמ"ב סל"ו ובנ"כ שם.
34) ע"פ בהעלותך יב, ז. תפלת העמידה דשחרית לשבת.
35) ספר השיחות קי"ץ ה'ש"ת ע' 68.

ויקרא, הרי עדיין לא יודעים מ"ש בדברי הימים אדם באל"ף רבתי (במכ"ש וק"ו מזה שלא למדו עדיין ספרי נ"ך שלפנ"ז), אך הענין הוא, שהכוונה בזה היא לבאר ולהדגיש שאע"פ שויקרא הוא באל"ף זעירא, הרי זה למעלה מכוכ דרגות, ועד למעלה אפילו מאל"ף רבתי דאדה"ר שהי' יציר כפיו של הקב"ה³⁷. וכיצד הגיע משה רבינו למעלה זו — הרי זה מצד השפלות שלו (כמבואר בסיפור הנ"ל, ובאריכות ובביאור ע"פ תורת החסידות במאמר ד"ה ויספו ענוים בהוי' שמחה הנ"ל). וזהו ענין אל"ף זעירא, שהן אמת שהיא אות קטנה ושפלה, אבל אעפ"כ, יש מעלה בענין דכא ושפל רוח³⁸, שדוקא זה שומר מכמה ענינים כו', ועד שנעשה בדרגא נעלית יותר, למעלה גם מאל"ף רבתי.

(ו) **ויש** להוסיף בזה ע"פ המבואר בדרושי חנוכה³⁹ בפירוש מארו"ל הידוע⁴⁰ משל למלך שהיתה לו בת יחידה כו' והי' קורא אותה בתי, ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אחותי, ולא זו מחבבה עד שקרא אותה אמי, שהיתה לו בת היינו בחי' המלכות, וקראה אחותי היינו כפי שמתעלית ונעשית שוה בקומתה עם ז"א, וקראה אמי (בעטרה שעטרה לו אמו⁴¹), אם הבנים, כפי שהיא בבחי' בינה. וע"פ המבואר בזהר⁴², יש דרגא רביעית, שזהו מ"ש לעת"ל רני ושמחי בת ציון⁴³, והיינו, שהמעלה הכי עליונה היא דוקא בת, כפי שנעשית למעלה (לא רק מבת כפי שהיתה בתחילה, אלא) גם מאחותי וגם מאמי. ועד"ז היא מעלת משה רבינו שנאמר בו ויקרא באל"ף זעירא, דהן אמת שהיא קטנה [עניו מכל האדם אשר על פני האדמה] אפילו מאתוון בינוני, ועאכו"כ מאל"ף רבתי, אתוון רברבן, אבל אעפ"כ, הנה דוקא באל"ף זעירא ישנו ענין החיבה יתירה שמצד פנימיות הכתר — בחי' ישת חושך סתרו⁴⁴ (שבו מתעלם חיצוניות הכתר, בחי' אריך אנפין) — כפי שנמשכת למטה, מצד הענין דעניו מכל האדם אשר על פני האדמה. וזהו כללות הענין דאל"ף זעירא, שיש בו ב' הענינים, אל"ף זעירא כפשוטו, שהוא קטן יותר מכל שאר האותיות, ויש בו כל העילויים שנתבארו ע"פ קבלה וע"פ חסידות

(37) ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא.
 (38) ישעי' נז, טו.
 (39) תו"א מקץ לו, א ואילך. ועם הגהות
 — אוה"ת בראשית ח"ב שיג, ב ואילך.
 (40) שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ספ"ג.
 (41) שה"ש ג, יא.
 (42) ח"א קנו, ב. וראה אוה"ת חיי שרה
 קכה, ב. שה"מ תרמ"ב ע' תכה.
 (43) זכרי' ב, יד.
 (44) תהלים יח, יב. וראה לקו"ת ויקרא
 שם.

כדרושים בלקו"ת, וכפי שמוכן גם מהמאמר של רבינו הזקן ד"ה ויספו ענוים בהוי' שמחה, וגם ממסקנת הסיפור אורות ביאור רבינו הזקן להצ"צ שהאל"ף זעירא דויקרא היא למעלה יותר מהאל"ף רבתי דאדם שבדברי הימים.

ז) וההוראה מזה (שהרי גדול לימוד שמביא לידי מעשה⁴⁵) היא בנוגע ללימוד התורה, שהתנאי לזה הוא ההקדמה דנפשי כעפר לכל תהי⁴⁶, שזוהי ההכנה ומזה בא לאח"ז הענין דפתח לבי בתורתך⁴⁶. ובדוגמת מה שמצינו בפעם הראשונה דנתינת התורה וקבלת התורה (משה קיבל תורה כו' ומסרה ליהושע וכו'²⁶), שהתורה ניתנה בהר סיני דוקא, להיותו מכיך מכל טוריא (כנ"ל ס"ה). וזהו גם המבואר בכ"מ⁴⁷ הדיוק במשנה²⁶ משה קבל תורה מסיני, אף שלכאורה הול"ל משה קבל תורה מהקב"ה, כי, בקבלת התורה שלו (משה קיבל תורה) הי' גם לימוד מזה שניתנה דוקא מסיני, דמכיך מכל טוריא, וזו היתה ההסברה וההוראה על ענין העבודה דעניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. והענין בזה, שע"י ההנהגה דנפשי כעפר לכל תהי', כמו העפר אשר על פני האדמה שהכל דשין עליו⁴⁸ (ע"ד שמשא הי' עניו מאד מכל האדם אשר דש על פני האדמה), אזי נעשה הענין דפתח לבי בתורתך, ואופן הפתיחה הוא כפי שהקב"ה פותח את הלב בתורה, ומזה נמשך גם באופן לימוד התורה, שהלימוד הוא אמנם באופן של הבנה והשגה, אבל באופן שלאח"ז ה"ה מתבר אורייתא בקוב"ה⁴⁹, שאז נעשית התורה למעלה ממדידה והגבלה גם בגלוי. והענין בפשטות הוא, שלימוד התורה נעשה בהרחבה, באריכות ובהעמקה, ובאופן שברכו בתורה תחלה⁵⁰, שלומד תורה לשמה, באופן שממשיך מנותן התורה בהתורה, ונעשים ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד⁵¹.

49) ראה לקו"ת שלח מז, ריש ע"ג. שם נא, סע"א.

50) ראה נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. ר"ן נדרים שם. ב"ח לטור או"ח סימן מז (ד"ה ומ"ש דאמר). ראה לקו"ת פ' ראה כט, א. אוה"ת ואתחנן ע' רנב ואילך. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תלו ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 3 ואילך. ד"ה מאי חנוכה וד"ה בכ"ה בכסלו שנה זו. ובכ"מ.

51) ראה זח"ג עג, א.

45) קידושין מ, ב. ב"ק יז, א. וראה אוה"ת בראשית שבהערה 39.

46) "אלקי נצור" בסוף תפלת העמידה. וראה לקו"ת שבהערה 21 (טו, ריש ע"ג).

47) ראה לקו"ש ח"א ע' 277. שיחת ש"פ קרושים תשד"מ (ת"מ התוועדויות תשד"מ ח"ג ע' 1603 ואילך. ע' 1616 ואילך). ספר השיחות תנש"א ח"ב ע' 482.

48) ראה עירובין נד, א. וראה לקו"ת שם.

(ח) וְעִי"ץ נעשית היציאה מהגלות, בדוגמת החירות דמ"ת, כמארז"ל⁵² עה"פ⁵³ חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות, חירות משעבוד מלכיות, וחירות מענין הגלות⁵⁴, ועד לחירות אמיתית שתהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, באופן דמיסמך גאולה (דחודש אדר) לגאולה⁵⁵ שעלי' נאמר⁵⁶ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, בקרוב ממש.

ועוד.

(55) ראה מגילה ו, סע"ב.

(56) מיכה ז, טו.

(52) אבות פ"ו, ב.

(53) תשא לב, טז.

(54) ראה עירובין שם. שמו"ר פמ"ז, א.

הוספה

בי"ה. כ"ז ניסן תשי"ב
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר אברהם יהודא שי

שלום וברכה!

ע"י הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר מיכאל שי
טייטעלבוים קבלתי את שמו ושמות ב"ב שי, וכבקשתו אזכירו – בל"נ – על
הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, ויהי רצון שיזכהו
השי"ת לקרב את לבם של בני ובנות ישראל הנמצאים במחנו לאביהם שבשמים
ע"י ת"ת ביראת שמים, אשר זה ישמש ג"כ צנור וכלי להמשכת וקבלת ברכות
השי"ת בענינים הפרטים שלו. ובטח יודיעו מפעולותיו הטובות בשדי החינוך.

אקוה אשר מתחזק הוא בקביעות עתים לתורה, בתורת הנגלה ובתורת
החסידות, ומזמן לזמן מתועד ביחד עם הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
התמים מוה"ר צבי הירש שי צאהלער, וכאשר נדברו יראי ה' איש אל רעהו
ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו, אשר הכתיבה
למעלה ממשכת סיוע ג"כ בהעבודה דלמטה.

בברכה

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (מרילוס, תשס"ח).

מוה"ר אברהם יהודא: דזילאָשינסקי, באַזעל.

נדברו יראי ה' .. ויכתב ספר זכרון .. ולחושבי שמו: מלאכי ג, טז.

לעילוי נשמת

הווי"ח אי"א הר"ר מנחם מענדל

בהר"ר דוד ז"ל

פלדמן

נפטר י"א אדר־שני ה'תשכ"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי משפחתו שיחיו